

[Indenrigsministeren.]

fentliggøres før i begyndelsen af det nye år, forhåbentlig allerede i januar måned. Det er derfor, jeg mener, at tiden vel knap nok er inde til en generaldebat om byrdefordelingsproblemet.

Må jeg dernæst sige, uden at blive opfattet som alt for uforskammet, at formuleringen af det første spørgsmål vel ikke er krystalklar; men sammenholder man det med spørgsmål 2, må man vel nå frem til det resultat, at formålet må være en vurdering af refusions- og tilskudsordningernes bidrag til udligningen af kommunernes forskellige indkomstgrundlag og dermed af de økonomiske uligheder kommunerne imellem. Ingen kan bestride, at disse uligheder eksisterer, og det er klart, at netop disse uligheder har været et motiv for de gennemførte refusions- og tilskudsordninger. Det har dog ikke været det eneste motiv. Af andre væsentlige motiver kan jeg nævne, at staten har haft et ønske om at opnå en ensartet standard for de offentlige ydelser landet over, og som et tredje motiv bør vel nævnes, at man har ønsket at undgå en almindelig forhøjelse af den kommunale beskatning.

Det bør også tilføjes, at ulighederne kommunerne imellem kan skyldes andet end det forskellige indkomstgrundlag. Der vil jo imellem de forskellige kommuner være et usædvanligt udgiftsbehov. Der er udviklingskommuner, og der er kommuner, som ikke er udviklingskommuner. Man kan også nævne, at selv om der ikke tales om udviklingskommuner eller ikke-udviklingskommuner, kan der være tale om forskellig aktivitet i de forskellige kommuner. Endvidere er der også forskel på omkostningerne ved løsningen af de kommunale opgaver, og endelig tør jeg måske uden at nedkalde alt for megen vrede over mit syndige hoved nævne, at der vel også er forskel på effektiviteten i skatteligningen. Det hele er altså efter mit skøn temmelig kompliceret. Alligevel understreger jeg, at kommunernes økonomiske muligheder for gennem udnyttelse af deres beskatningsgrundlag at honorere tidens krav er højst forskellige.

I denne forbindelse bør det vel nævnes, navnlig når vi tænker på landdistrikterne, at landbrugets svigtende økonomi har for-

stærket denne ulighedstendens. Det er klart, at denne ulighed er søgt løst ved en udbygning af refusions- og tilskudsordningerne i årenes løb, og nu dækker disse refusioner jo ca. halvdelen af kommunernes drifts- og anlægsudgifter.

Må jeg i denne forbindelse fremhæve den forskydning, der i årenes løb er sket mellem statens og kommunernes andel af de offentlige udgifter. Medens i 1930 det offentlige drifts- og anlægsudgifter hvilede med 52 pct. på staten, så er denne procent i dag 75. Tilsvarende er kommunernes andel i de offentlige drifts- og anlægsudgifter faldet fra dengang 48 pct. til i dag 25 pct. Der er naturligvis andre grunde end refusionsordningerne til, at der er sket denne forskydning. Det er klart, at forsvarsudgifternes betydelige stigning kommer ind i billedet, og det samme gælder den statslige støtte til landbruget. Men alligevel lader det sig ikke benægte, at staten i årenes løb har overtaget større og større andele af de kommunale udgifter navnlig inden for de 4 afgørende områder: de sociale udgifter, hospitalsvæsenet, skolevæsenet og vejvæsenet. Formålet hermed har jo været at skabe en mere ensartet beskatning af en bestemt indkomst landet over.

Må jeg i denne forbindelse nævne det mellemkommunale refusionsforbund, hvis formål har været at fordele de sociale udgifter efter kommunernes økonomiske bæreevne. Med al den kritik, man i øvrigt kan rette imod ordningen principielt og praktisk, har den dog bl. a. medført, at et beløb på 30 mill. kr. er overført fra hovedstadsområdet til de svagere stillede kommuner. Lad mig hertil føje, at refusionsordningerne i almindelighed betyder en væsentlig omfordeling af skattetrykket mellem kommunerne. Når byrdefordelingsudvalgets materiale foreligger, vil man nok blive overrasket over at se de beregninger, udvalget har foretaget, og som viser en meget betydelig overførsel af byrder, eller rettere af beløb, fra hovedstadsområdet til landkommuner. Udvalget gør meget loyalt opmærksom på, at disse beregninger har været vanskelige at foretage, og at de er behæftet med en vis usikkerhed; man må opstille en række forudsætninger, som vel ikke alle kan ventes at holde. Men trods alt viser disse beregninger uigendriveligt, at byrde-